

Zpracovala: Pokorná Jitka
Katedra plaveckých sportů UK FTVS

Plavecká gramotnost studentů na lékařských fakultách v Praze

Květoslava Skálová

Uveřejněno:

SKÁLOVÁ, K. Plavecká gramotnost studentů na lékařských fakultách v Praze. In
POKORNÁ, J. (Ed.) *Problematika plavání a plaveckých sportů V*. Praha : UK FTVS, 2008.
ISBN 978-80-86317-58-8.

Klíčová slova: plavecká zdatnost, vysokoškolští studenti

Úvod

Plavání je pohybová dovednost, která od dávné historie patří k člověku. Plavání vždy patřilo ke všeobecné vzdělanosti člověka, pomineme-li ovšem dobu středověku, která znamenala stagnaci rozvoje pohybových aktivit, tedy i plavání. Počátky plavání se kladou do samého začátku existence člověka. Nejstarší důkazy uvádí profesor Mehl na otisku pečeti v hlíně pocházející z Egypta z doby 3200 př.n.l. Hieroglyf, který má význam „plavati“, znázorňuje plavce při kraulu. Další zmínky můžeme najít na kresbách pocházejících z Ninive, jež zobrazují vojáky plavající přes Eufrat za pomoci měchů naplněných vzduchem. Obdobných zmínek o plavání je možno nalézt v historii nesčetná množství.

Cíl

Cílem příspěvku je předložit a zhodnotit výsledky dlouhodobého sledování plavecké zdatnosti studentů prvních ročníků 2. a 3. LF v letech 1998-2006.

Východiska

Plavání vždy patřilo mezi základní sporty, které byly zařazované do výuky tělesné výuky na vysokých školách. Na 2. a 3. LF byla v některých obdobích zařazována povinná jedna hodina plavání nad rámec předepsané dvouhodinové dotace tělesné výchovy týdně. Pravdou

je, že výsledkem bylo téměř mizivé procento slabých plavců a neplavci se vyskytovali jen ojediněle.

V současné době se zdá, že stav plavecké gramotnosti studentů 2. a 3.LF má zhoršující se tendenci. Zvyšuje se počet slabých plavců a narůstá četnost úplných neplavců. Z druhé strany je ale stále obtížnější slabé plavce nebo neplavce podchytit, neboť studentům 3.LF na rozdíl od 2.LF, zanikla povinnost zúčastňovat se plaveckých testů, které každoročně Ústav tělesné výchovy obou fakult vypisuje. Je tedy možné pouze apelovat na studenty samotné, aby prokázali stav svých plaveckých dovedností.

2. a 3. LF nabízí v současné době výuku plavání pro slabé plavce a neplavce a výuku tzv. zdokonalovací, v které mají studenti možnost odstranit případné nedostatky v technice plaveckého způsobu, který považují za zvládnutý a popř. naučit se další technice. Součástí výuky je také nácvik plaveckých obrátek, startovních skoků i skoků z prkna. Základní učivo v hodinách plavecké výuky je studentům doplňováno o instruktáž dopomoci unavenému plavci a o instruktáž záchrany tonoucího. Vzhledem k tomu, že se jedná o studenty medicínských oborů, dostává se jim také informací o zdravotním vlivu a funkční odezvě organismu na plavání a plavecké aktivity. Dnes však výuku absolvují pouze studenti, kteří si ji vyberou. Část studentů vlivem nepříjemného pocitu, že neumí plavat, se na tyto hodiny nepřihlásí, i když si je vědoma, že se jedná o poslední možnost naučit se pod odborným dohledem plavat. Plavecká praxe a i zkušenosti z výuky na 2. a 3. LF dokazují, že plavat se může člověk naučit i v dospělém věku.

Metodická hlediska

Měření probíhalo na 25m bazénu v období 1998 – 2006. Testovací trať byla určena 100m vzdálenost. Měření bylo realizováno s přesností na desetiny sekundy. Probandi byli studenti prvních ročníků bez plavecké zkušenosti na fakultách v úvodu kurzovní výuky plavání. Výsledky byly zpracovány tabelizační a grafický formou.

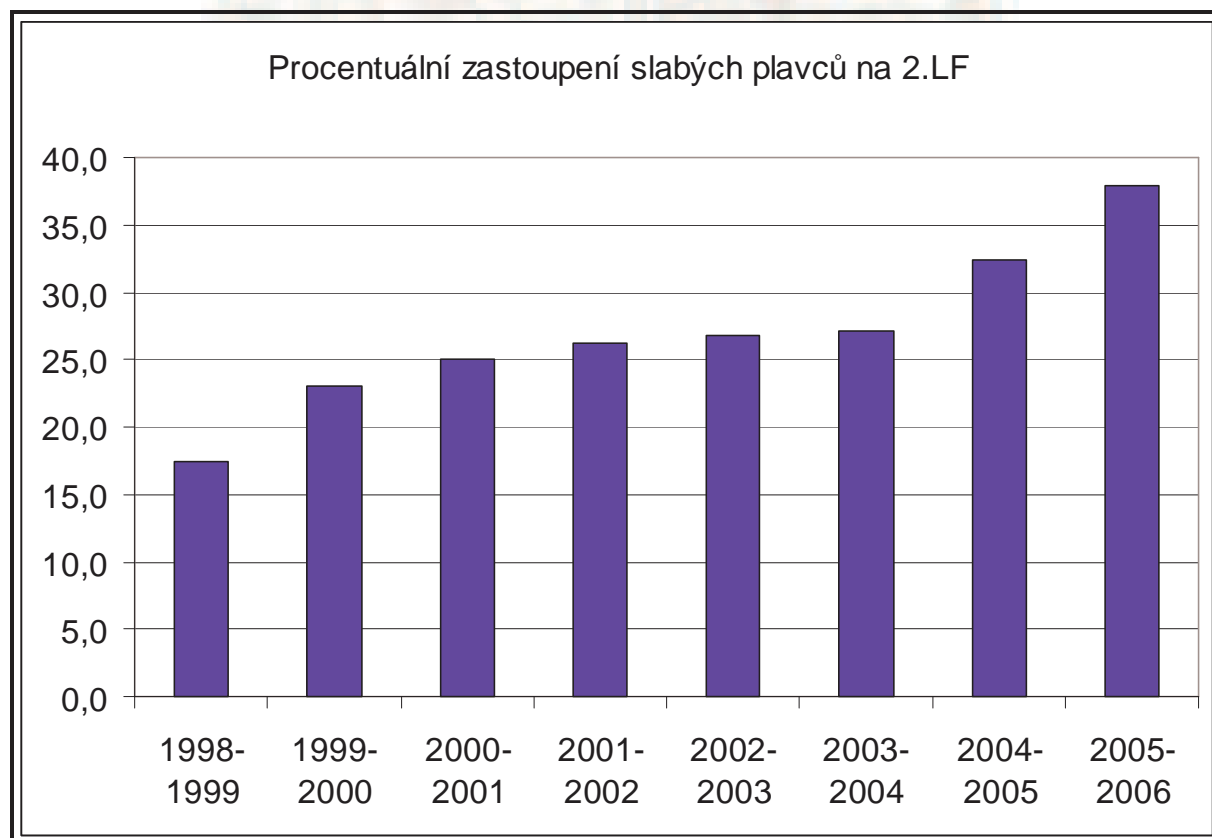
Vzhledem k tomu, že podle času není teorií určena definice plavce nebo dobrého plavce, bylo stanoveno kritérium hodnocení hranice 2 min. 30 s. Kritérium bylo odvozeno částečně od stupnice stanovené na přijímací řízení na Fakultě tělesné výchovy a sportu UK v Praze, v které hodnoty časů plaveckých výkonů nad 2 minuty jsou hodnoceny 0 bodů tzn. nedostatečné. Vzhledem k netělovýchovnému zaměření studentů na medicínách byla stanovena hranice přístupnější hranice- 2 min. 30 s. Z čehož vyplývá, že studenti, kteří dosáhli času lepšího než stanovuje hranice, byli vedeni jako dobří plavci. Studenti, kteří dosáhli času horšího než 2 min. 30 s, byli zařazeni do skupiny slabých plavců. Do skupiny slabých plavců nebyli zahrnováni úplní neplavci.

Výsledky

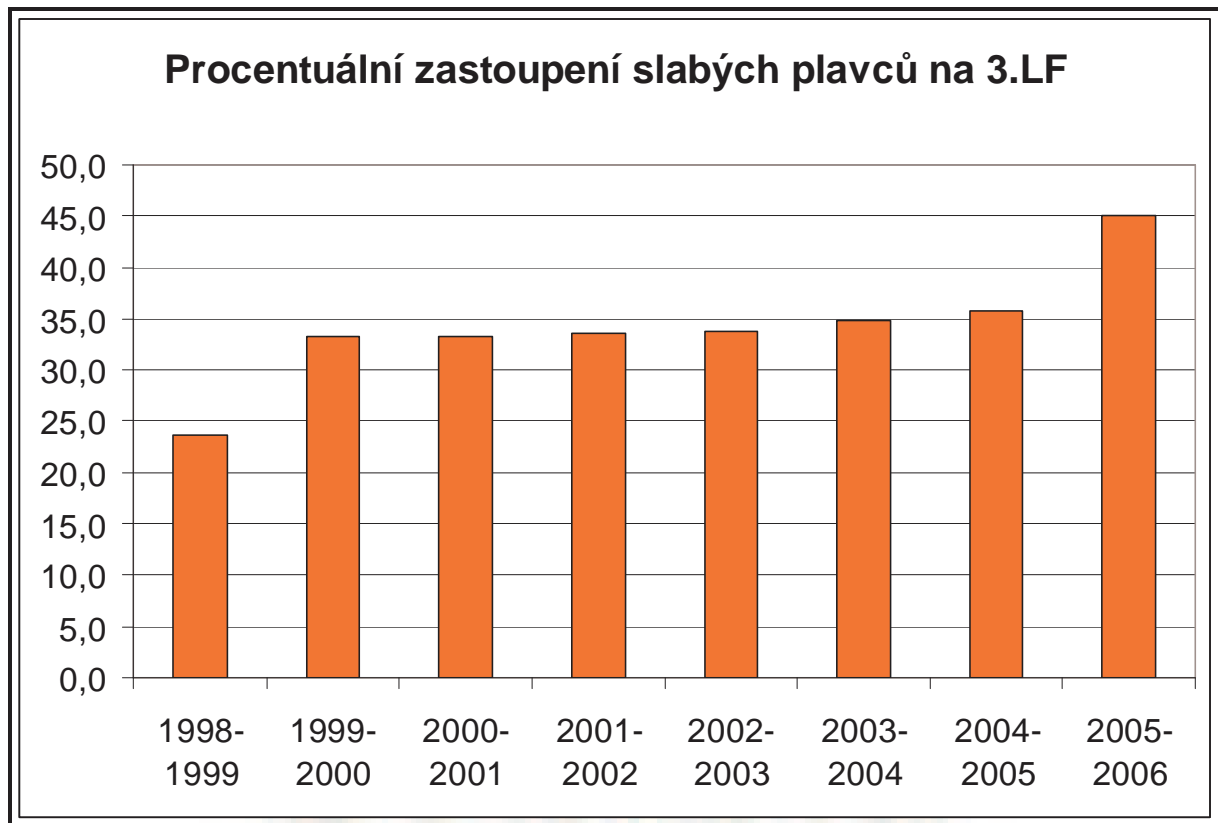
Tabulka 1 Výsledky měření v období 1998-2006 na 2. a 3. LF

rok	2. LF			3. LF		
	Celkový počet studentů	Slabí plavci		Celkový počet studentů	Slabí plavci	
		počet	%		počet	%
1998-1999	132	23	17,4	139	33	23,7
1999-2000	117	27	23,1	99	33	33,3
2000-2001	132	33	25,0	123	41	33,3
2001-2002	183	48	26,2	149	50	33,6
2002-2003	172	46	26,7	166	56	33,7
2003-2004	162	44	27,2	195	68	34,9
2004-2005	136	44	32,4	137	49	35,8
2005-2006	153	58	37,9	91	41	45,1

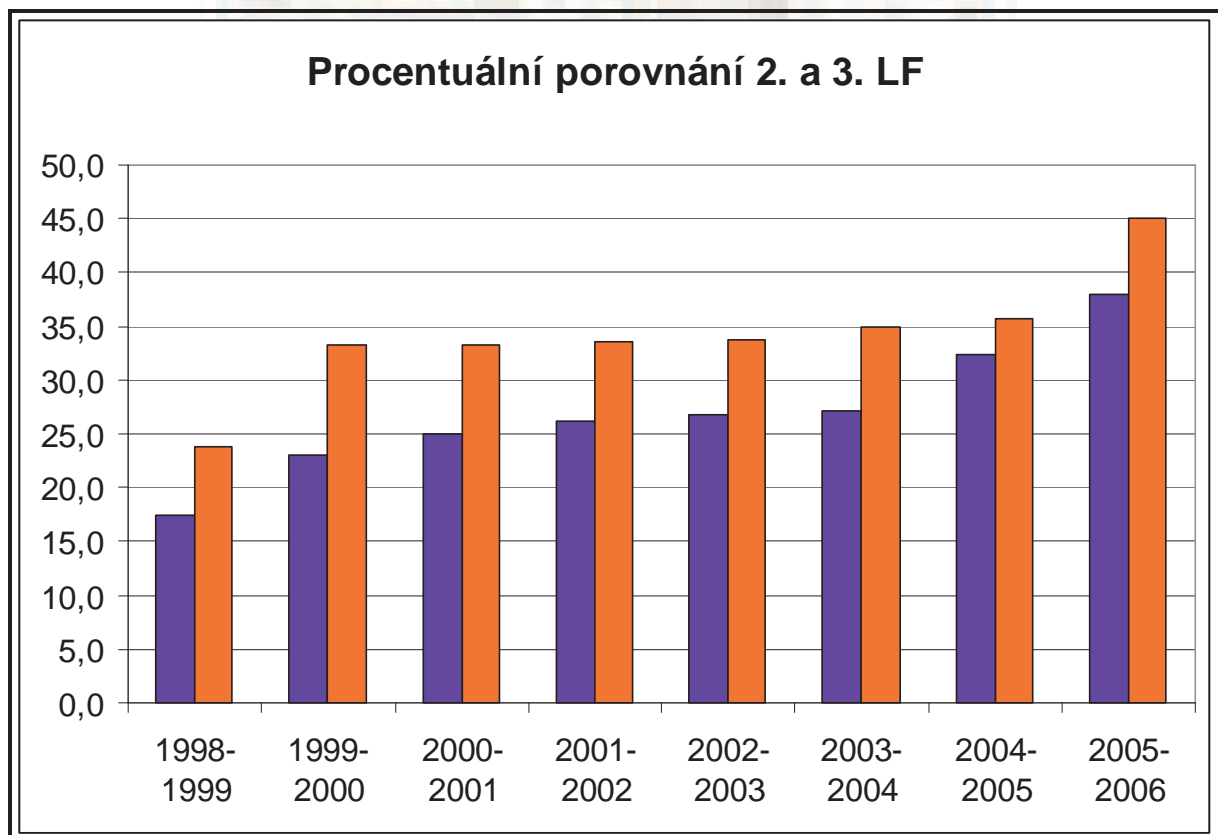
Obrázek 1 Procentuální zastoupení slabých plavců na 2. LF UK

Obrázek 2 Procentuální zastoupení slabých plavců na 3. LF UK

Obrázek 3 Porovnání zastoupení slabých plavců na 2. a 3. LF UK

Závěr

Výsledky sledování naznačují zhoršující se stav plavecké zdatnosti studentů prvních ročníků na 2. a 3. LF UK v Praze v průběhu osmi sledovaných let. Z posledního grafu vyplývá i horší stav na 3.LF. Poslední testování 1. ročníku je již ovlivněno rozhodnutím vedení 3.LF o dobrovolné účasti na plaveckém testu na 3.LF. Je to patrné z počtu zúčastněných studentů..

Celkově lze konstatovat 20% nárůst slabých plavců za posledních 8 let na 2. i na 3.LF. Zajímavé je, že nárůst na obou fakultách je téměř shodný. Za alarmující lze považovat skutečnost celkového počtu slabých plavců - v roce 1996 jedna pětina testovaných a v roce 2006 více jak dvě pětiny studentů jsou označeni za slabé plavce.

Nabízí se několik otázek:

- 1/ Proč se ukazuje zhoršující se tendence?
- 2/ Jaká je kvalita a jak je zabezpečena výuka plavání - plaveckého vzdělávání na nižších stupních škol?
- 3/ Je zájem rodičů o plaveckou způsobilost dětí dostatečný?
- 4/ Chceme, aby se tento stav zlepšil?
- 5/ Co je možné s tím v současné době udělat?

Pozn.: **PaedDr. Květoslava Skálová**
ÚTV 2. a 3. LF UK Praha

